

Αθήνα, 13 Φεβρουαρίου 2008

Αρ. Πρωτ. : 17242.07/2.2
Πληροφορίες: Μαρία Βουτσίνου
Έλενα Μάρκου

Τηλέφωνο: 210 72 89 807
210 72 89 609
Φαξ: 210 72 92 129

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ
(ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΛΟΜΕΝΑ)

Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Διεύθυνση Αλλοδαπών
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 Αθήνα

Αξιότιμε κύριε Διευθυντή,

Ο Συνήγορος του Πολίτη σε συνέχεια του με Α.Π. 17242.07/2.2/08.11.2007 εγγράφου του έλαβε από την υπηρεσία σας το με αριθμ.πρωτ. *** απαντητικό έγγραφο, με το οποίο παρέχονται πληροφορίες σχετικά με την εξέταση του αιτήματος ασύλου του κ. ***, υπηκόου ***.

Από τα στοιχεία, τα οποία απέστειλε η υπηρεσία σας στο Συνήγορο του Πολίτη, προκύπτει ότι το αίτημα ασύλου του κ. *** είχε απορριφθεί σε δεύτερο βαθμό με τη με αριθμ. *** απόφαση του τότε Υπουργού Δημόσιας Τάξης και είχε υποβληθεί στη συνέχεια από αυτόν αίτημα επανεξέτασης του άρθρου 5 του Π.Δ. 61/1999, το οποίο όμως δεν έγινε δεκτό. Σύμφωνα με την ενημέρωση, που έχουμε και από την υπηρεσία σας, εκκρεμεί προς εξέταση η από 06.11.2007 αίτηση του ενδιαφερομένου για ανάκληση της υπ'αριθμ. *** διαταγής, με την οποία απερρίφθη το αίτημα επανεξέτασης, προκειμένου να εξεταστεί το αίτημά του για χορήγηση πολιτικού ασύλου στη χώρα.

Στο ως άνω απαντητικό σας έγγραφο η υπηρεσία σας αναφέρει επίσης ότι ως λόγος για την χορήγηση πολιτικού ασύλου είχε αναφερθεί από τον αιτούντα μόνο η σε βάρος του δίωξη και τα βασανιστήρια, τα οποία αυτός υπέστη από τις αρχές της χώρας προέλευσής του για πολιτικούς λόγους, και όχι ο σεξουαλικός του προσανατολισμός. Όπως προκύπτει, όμως, από τα προσκομιζόμενα στοιχεία, ούτε αυτός ο ισχυρισμός του αξιολογήθηκε από τα κρίνοντα όργανα σε πρώτο και δεύτερο βαθμό. Επίσης παρά το γεγονός ότι ο αιτών δήλωσε θύμα βασανιστηρίων ήδη κατά την συνέντευξή του σε πρώτο βαθμό, οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές δεν έκριναν ότι θα έπρεπε να παραπεμφθεί σε πραγματογνώμονα για τις απαραίτητες ιατρικές εξετάσεις σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 4 του Π.Δ. 61/1999 προκειμένου να πιστοποιηθεί η βασιμότητα των ισχυρισμών του. Αντιθέτως, η με αριθμ. *** ιατρική έκθεση του Ιατρικού Κέντρου Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων, την οποία προσκόμισε ο αιτών με την αίτηση επανεξέτασης ζητώντας την εφαρμογή του άρθρου 5 του Π.Δ. 61/1999, δεν αξιολογήθηκε λόγω του ότι έγινε *«μετά την τελεσίδικη απόρριψη του αιτήματός του»* σύμφωνα με το με αριθμ. πρωτ. *** έγγραφο της υπηρεσίας σας, με την οποία ενημερώνεται ο ενδιαφερόμενος για την απόρριψη του αιτήματος επανεξέτασής της αρχικής του αίτησης.

Επιπλέον, όπως ισχυρίζεται ο αναφερόμενος κατά την συνέντευξη σε πρώτο βαθμό δεν θέλησε να δηλώσει τον σεξουαλικό του προσανατολισμό λόγω του γεγονότος ότι ο χώρος και οι συνθήκες, υπό τις οποίες διεξαγόταν η συνέντευξη (παρουσία και άλλων ομοεθνών του, προβλήματα στη διερμηνεία κλπ.) δεν του εξασφάλιζαν την εμπιστευτικότητα, την οποία επιθυμούσε προκειμένου να αποκαλύψει την σεξουαλική του ταυτότητα. Επίσης, η επίκληση του λόγου του σεξουαλικού του προσανατολισμού έγινε μετά την κατάθεση της προσφυγής του κατά της απορριπτικής πρωτοβάθμιας απόφασης με την προσκόμιση δήλωσης του συντρόφου του, η οποία κατατέθηκε στο Τμήμα Ασύλου με τον με αριθμ. *** πρωτοκόλλου. Το προαναφερόμενο αποδεικτικό στοιχείο δεν φαίνεται όμως να ελήφθη υπ' όψιν ούτε από την Γνωμοδοτική Επιτροπή, ούτε από το κρίνον σε δεύτερο βαθμό όργανο, όπως προκύπτει από την με αριθμ. πρωτ. *** απορριπτική απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

Ειδικότερα αναφορικά με το ζήτημα του σεξουαλικού προσανατολισμού προσώπου ως λόγου ικανού να θεμελιώσει αίτημα ασύλου ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι πρέπει να επισημάνει τα εξής:

Σύμφωνα με την Σύμβαση της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 και κυρώθηκε με το Ν.Δ.3989/1959, όπως τροποποιήθηκε από το συναφές Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967, το οποίο αντιστοίχως κυρώθηκε με τον Α.Ν. 389/1968, ορίζεται ότι «*πρόσφυγας*» είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας, ο οποίος «*συνεπεία βásiμου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν μπορεί ή λόγω του φόβου αυτού δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος, ευρισκόμενος εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του για τους ίδιους προαναφερθέντες λόγους, δεν μπορεί ή λόγω του φόβου αυτού δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν*». Επίσης, οι ερμηνευτικές οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε για τους Πρόσφυγες αναφορικά με τις διαδικασίες και τα κριτήρια για την χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα, όπως περιέχονται στο σχετικό εγχειρίδιο, που έχει εκδοθεί από την Υ.Α για το σκοπό αυτό, ορίζουν ότι οι λόγοι που στοιχειοθετούν αίτημα ασύλου πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της Χάρτας του Ο.Η.Ε και της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η οποία έχει καθιερώσει την αρχή ότι όλοι οι άνθρωποι πρέπει να απολαμβάνουν τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες χωρίς διακρίσεις. Η ερμηνεία και η εφαρμογή της νομοθεσίας περί ασύλου υπό το πνεύμα της καταπολέμησης των διακρίσεων αναφέρεται σύμφωνα με τις ανωτέρω οδηγίες της Υ.Α. «*προκειμένου να προσφέρει μια κοινή ερμηνευτική βάση για τους απαριθμούμενους λόγους στη Σύμβαση*». Από τα παραπάνω συνάγεται ότι τα πρόσωπα, που διώκονται για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικές απόψεις ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα είναι άτομα, των οποίων τα ανθρώπινα δικαιώματα παραβιάζονται λόγω του γεγονότος ότι υφίστανται διακριτική μεταχείριση. (πρβλ. *UNHCR, Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees, Geneva, 1979, re-edited 1992*).

Ήδη από τα πρώτα χρόνια της εφαρμογής της Συνθήκης της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων είχε απασχολήσει αρκετά τόσο τα κράτη μέλη κατά την εξέταση των σχετικών αιτημάτων, όσο και τη θεωρία και τη νομολογία σε διεθνές

επίπεδο, η αναζήτηση ασφαλών κριτηρίων για την υπαγωγή κάποιου ατόμου σε «*ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα*», στην οποία η «*συμμετοχή*» είναι ικανή να στοιχειοθετήσει βάσιμο φόβο δίωξης σύμφωνα με την σχετική περί προστασίας προσφύγων νομοθεσία προκειμένου να αποφευχθεί σε βάρος του διακριτική μεταχείριση και να παρασχεθεί σε αυτούς η προβλεπόμενη διεθνής προστασία. Ειδικότερα για την προστασία, η οποία θα πρέπει να παρέχεται στο πλαίσιο εφαρμογής της νομοθεσίας ασύλου λόγω φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού του αιτούντος, η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους Πρόσφυγες έχει εκδώσει συμπληρωματικά με τα προαναφερθέντα «*Κατευθυντήριες Γραμμές για την Διεθνή Προστασία: Δίωξη λόγω φύλου στο πλαίσιο του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 και του Πρωτοκόλου του 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων*» (βλ. *GUIDELINES ON INTERNATIONAL PROTECTION: Gender-Related Persecution within the context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees - 7.5.2002*).

Περαιτέρω και σε επίπεδο ευρωπαϊκής νομοθεσίας η υπό ενσωμάτωση Οδηγία 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου για τη θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (L 304/30-9-2004), ορίζει ότι οι πράξεις, που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως πράξεις δίωξης είναι δυνατόν -μεταξύ άλλων- να έχουν και «*τη μορφή πράξεων σωματικής ή ψυχικής βίας, συμπεριλαμβανομένων πράξεων σεξουαλικής βίας*» ή «*νομικών, διοικητικών, αστυνομικών ή/και δικαστικών μέτρων, τα οποία εισάγουν διακρίσεις αφ'εαυτά ή εφαρμόζονται κατά τρόπο εισάγοντα διακρίσεις*». (βλ. άρθρο 9 παρ. 2 α' και β'). Με την ανωτέρω οδηγία παρέχονται επίσης και οι ερμηνευτικές κατευθύνσεις για τα κριτήρια υπαγωγής προσώπου σε «*ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα*». Προς την κατεύθυνση της υλοποίησης του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου, με κύριο στόχο την προσέγγιση των κανόνων που διέπουν την αναγνώριση και το περιεχόμενο του καθεστώτος του πρόσφυγα και την διασφάλιση ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν κοινά κριτήρια για τον προσδιορισμό των προσώπων που χρήζουν όντως διεθνούς προστασίας, αξίζει να σημειωθεί ότι στο σημείο 21 του προοιμίου της Οδηγίας αναφέρεται ότι «*Είναι εξίσου αναγκαίο να καθιερωθεί κοινή εννοιολογική αντίληψη του λόγου δίωξης που στηρίζεται στην ιδιότητα μέλους συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας*».

Ειδικότερα στο άρθρο 10 παρ. 1 δ' της ανωτέρω οδηγίας ορίζεται ότι: «*η ομάδα θεωρείται ως ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα όταν, μεταξύ άλλων: τα μέλη της ομάδας αυτής έχουν κοινά εγγενή χαρακτηριστικά ή κοινό ιστορικό παρελθόν, το οποίο δεν μπορεί να μεταβληθεί, ή έχουν από κοινού χαρακτηριστικά ή πεποιθήσεις τόσο θεμελιώδους σημασίας για την ταυτότητα ή τη συνείδηση, ώστε ένα πρόσωπο να μην πρέπει να αναγκάζεται να τις αποκηρύξει και η ομάδα έχει ιδιαίτερη ταυτότητα στην οικεία χώρα, διότι γίνεται αντιληπτή ως διαφορετική ομάδα από τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο. Ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα μπορεί να περιλαμβάνει ομάδα που βασίζεται στο κοινό χαρακτηριστικό του σεξουαλικού προσανατολισμού. Ο σεξουαλικός προσανατολισμός δεν μπορεί να νοηθεί ως περιλαμβάνων πράξεις θεωρούμενες αξιόποινες κατά το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών. Μπορούν να λαμβάνονται υπόψη πτυχές συνδεδεμένες με το φύλο, χωρίς να αποτελούν αυτές καθ'εαυτές τεκμήριο της εφαρμογής του παρόντος άρθρου*». Από την εν λόγω διάταξη καθίσταται σαφές ότι το στοιχείο του σεξουαλικού προσανατολισμού είναι, ρητώς, προσδιοριστικό μιας ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας. Οι προαναφερόμενες διατάξεις

της οδηγίας 2004/83/EK έχουν υιοθετήσει σε πολύ μεγάλο βαθμό τις σχετικές οι παρατηρήσεις της Ύπατης Αρμοστείας επί των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανωτέρω οδηγία, καθώς και τα επικαιροποιημένα σχόλια για την οδηγία 2004/83 του Συμβουλίου.

Η ανωτέρω οδηγία προέβλεπε σύμφωνα με το άρθρο 38 παρ. 1 ως καταληκτική προθεσμία για την μεταφορά της στο εσωτερικό μας δίκαιο και την έκδοση των αναγκαίων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών πράξεων για να συμμορφωθούν τα κράτη – μέλη με την παρούσα οδηγία την 10^η Οκτωβρίου 2006 . Παρά το γεγονός ότι η προαναφερόμενη οδηγία δεν έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο και εκκρεμεί μέχρι σήμερα η έκδοση του σχετικού προεδρικού διατάγματος, αυτή μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας έχει άμεση εφαρμογή στην ελληνική έννομη τάξη σύμφωνα με την σχετική νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και η εφαρμογή της ισχύουσας περί ασύλου νομοθεσίας, θα πρέπει να είναι σύμφωνη τόσο με αυτή, όσο και με τα οριζόμενα στο άρθρο 1^Α της Σύμβασης της Γενεύης .

Κατόπιν των προαναφερομένων ο Συνήγορος του Πολίτη θα ήθελε να ενημερωθεί σχετικά με την έκβαση του σχετικού αιτήματος ανάκλησης της απορριπτικής απόφασης και τις ενέργειες της υπηρεσίας σας, καθώς και να του αποστείλετε τις απορριπτικές επί του αιτήματος ασύλου αποφάσεις σε α' και β' βαθμό, και τα στοιχεία του φακέλου του αιτούντος άσυλο αλλοδαπού προκειμένου να είναι σε θέση να διερευνήσει περαιτέρω την ανωτέρω υπόθεση.

Σας ενημερώνουμε, επίσης, ότι σύμφωνα με το άρθρο 4 §5β' του Ν.3094/2003 *«ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητεί από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση»*, καθώς και *«όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα»*.

Τέλος, ήθελα να σας επισημάνω ότι η αναφορά σε προσωπικά στοιχεία του αναφερόμενου γίνεται κατόπιν ενημέρωσης και συναίνεσης που μας παρείχαν οι εκπρόσωποί του. Λόγω όμως του γεγονότος ότι στο παρόν έγγραφο περιέχονται προστατευόμενα προσωπικά δεδομένα του αναφερόμενου παρακαλούμε να τηρηθεί η διαβάθμιση του εγγράφου ως εμπιστευτικού κατά τον χειρισμό της παρούσας υπόθεσης και να αποφευχθεί η κοινοποίηση των στοιχείων αυτών, ιδίως στις αρχές του κράτους προέλευσής του, καθώς και σε άλλες υπηρεσίες ή τρίτους. Οι υποχρεώσεις, οι οποίες απορρέουν από την προστασία των προσωπικών δεδομένων, είναι ιδιαιτέρως αυξημένες λόγω της φύσης της συγκεκριμένης υπόθεσης και κρίνονται αναγκαίες προκειμένου να διασφαλισθεί με τον καλύτερο δυνατόν τρόπο η προστασία του προσώπου αυτού και η αποτροπή οποιουδήποτε κινδύνου θα προκαλούσε τυχόν δημοσιοποίηση ή διαρροή των προσωπικών του στοιχείων.

Για οποιοσδήποτε διευκρινίσεις ή πληροφορίες οι συνεργάτες μου παραμένουν στη διάθεσή σας.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

Με τιμή

Ανδρέας Τάκης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη
Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Κοινοποιείται

1. Γραφείο Υφυπουργού Εσωτερικών
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 Αθήνα

2.Κύριο
Αθανάσιο Ανδρεουλάκο
Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 Αθήνα

3.Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής
Τμήμα Ασύλου
Π.Ράλλη 24
117 78 Ταύρος